

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246505

บัญชีที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานอุตสาหกรรม

จตุ พิทยโสภณกิจ

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม)

ปีการศึกษา 2554

600250851

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246505

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานอุตสาหกรรม

วสุ พิทยโสภณกิจ

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม)
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

FACTORS AFFECTING OPERATIONS IN INDUSTRIAL PLANTS IN
ACCORDANCE WITH ENVIRONMENTAL LAWS

WASU PITTAYASOPONKIJ

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ENGINEERING
(INSPECTION AND ENGINEERING LAW)

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานอุตสาหกรรม

ชื่อผู้เขียน นางสาวสุ พิทยโสภณกิจ

สาขาวิชา การตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรานนท์ คงสง

ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรีย์ ตู้ประกาย

อาจารย์ ดร. ประเสริฐ ตปนียางกูร

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุพิพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษดา พิศลยบุตร)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรานนท์ คงสง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรีย์ ตู้ประกาย)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ประเสริฐ ตปนียางกูร)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงาน- อุตสาหกรรม
ชื่อผู้เขียน	นางสาววสุ พิทยโสภณกิจ
ชื่อปริญญา	วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
ชื่อสาขาวิชา	การตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม
ปีการศึกษา	2554

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรานนท์ คงสง ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรีย์ คู่ประกาย
3. อาจารย์ ดร. ประเสริฐ ตปนียางกูร

246505

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมของโรงงานอุตสาหกรรม พร้อมทั้งศึกษาความเข้าใจและการยอมรับต่อการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม ดำเนินการวิจัยโดยการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง และแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ ภาคผู้ประกอบการ ภาคประชาชน และหน่วยงานอนุญาต

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ เรื่องการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงของโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ โรงงานมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน และ โรงงานมีบทลงโทษสำหรับพนักงานของโรงงานที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ส่วนปัจจัยที่ทำให้โรงงานอุตสาหกรรมปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความรับผิดชอบของโรงงานอุตสาหกรรม เป็นหน้าที่ของโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย มีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรฐานที่บริษัทกำหนดให้ปฏิบัติ ถูกร้องเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับนับถือภายในสังคม ปฏิบัติตามระบบมาตรฐานสากล ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วย

24E505

การแสดงความรักชอบของโรงงานอุตสาหกรรมต่อสังคม และปฏิบัติตามนโยบาย
ของบริษัทคู่ค้า สำหรับปัจจัยที่ทำให้โรงงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม ได้แก่
กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมมีจำนวนมาก กฎหมายมีการปรับปรุงแก้ไขบ่อยครั้ง ความเข้ม
ของกฎหมาย และความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ของบุคคล ซึ่งปัจจัยจากตัวบุคคลนี้จะเป็น
หนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม พบว่า
อายุและระดับการศึกษาทำให้เกิดการรับรู้ที่แตกต่างกัน ภูมิฐานะทำให้เกิดการยอมรับที่
แตกต่างกัน พฤติกรรมที่แตกต่างกันของพนักงาน การให้ความร่วมมือ และความคิดเห็น
ของกลุ่ม

ABSTRACT

Thesis Title	Factors Affecting Operations in Industrial Plants in Accordance with Environmental Laws
Student's Name	Miss. Wasu Pittayasoponkij
Degree Sought	Master of Engineering
Major	Inspection and Engineering Law
Academic Year	2011

Advisory Committee

1. Asst. Prof. Dr. Waranon Kongsong Chairperson
2. Asst. Prof. Dr. Seree Tuprakay
3. Dr. Prasert Tapaneeyangkul

246505

In this thesis, the researcher investigates factors affecting whether or not industrial plants adhere to the requirements of environmental laws. Studied also are the understanding and acceptance of inspections determining whether or not industrial operations are in accordance with environmental laws.

In carrying out this research investigation, the researcher conducted brainstorming sessions at focus group meetings and distributed copies of a questionnaire to three groups of the sample population in order to gather germane data. These three groups came from the entrepreneurial sector, the general public sector, and the public sector as appropriately represented by governmental agencies involved in the issuance of licenses.

Findings are as follows:

246505

Most of the interviewees paid the greatest attention to facts concerning the possible closure of industrial plants. Next, in descending order, was whether industrial plants were conducting community activities and whether plants punished employees who did not carry out their duties in accordance with environmental laws.

Factors inducing industrial plants to carry out operations in accordance with environmental laws were as follows: adherence to operational responsibility on the part of industrial plants; the duty of industrial plants to carry out operations in accordance with environmental laws; the punishment of those who did not carry out industrial plant operations in accordance with environmental laws; the filing of complaints; being accepted and respected in society; acting operationally in accordance with international standards; carrying out operations in accordance with the standardized criteria established by the Department of Industrial Works in respect to the exercise of social responsibility by industrial plants; and carrying out operations in consonance with the policies of trade partners.

Factors governing the non-compliance of industrial plants with environmental laws are as follows:

There are large numbers of environmental laws and environmental laws are frequently amended. In addition, there is variation in the severity of environmental laws as applied to industrial plant operations. Non-compliance also arises from differences in individual thinking patterns, beliefs, and values.

The factor of individual differences was also important in regard to whether environmental laws were followed in industrial plant operations. It was found that differences in the demographical characteristics of age and educational level were correlated with corresponding difference in perceptions of the need for compliance with environmental laws in the course of conducting industrial plant operations. It was also found that the demographical characteristic of domicile was paralleled by concomitant differences in the acceptance of environmental law requirements for inspections and other legally enforceable requirements for industrial plants, differences in relevant employee behaviors, the degree of cooperation exhibited by those concerned, and the overall opinion of the group to which individuals concerned belonged.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรานนท์ คงสง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรีย์ ผู้ประกาย และ ดร. ประเสริฐ ตปนียางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งตรวจสอบร่างวิทยานิพนธ์อย่างละเอียดจนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษดา พิศลยบุตร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณอาจารย์หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรมทุกท่าน สำหรับคำแนะนำตลอดหลักสูตร และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิจิตร ทุ่งลัดดา รองศาสตราจารย์ ดร. ธรรมนุญ โรจนะบุรานนท์ และ ดร. ประพิน ธารภูผาสยาม ที่กรุณาให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข และคำแนะนำเพิ่มเติมสำหรับแบบสอบถามในการวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณ คุณพรเทพ ภูริพัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด สำหรับการแนะนำโรงงานเพื่อเข้าเก็บข้อมูล และอนุญาตให้เข้าศึกษาวิจัย และขอขอบพระคุณ คุณสุนทร คงสุนทรกิจกุล ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการบริษัทเหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน) ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ ให้ผู้วิจัยได้จัดทำการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง ขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยระยะเวลาในการให้สัมภาษณ์ พร้อมทั้งตอบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและครอบครัว สำหรับความรัก ความห่วงใย อีกทั้งกำลังใจ และการสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน และช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บุคคลดังกล่าวข้างต้น

วสุ พิทยโสภณกิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง	(12)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 แนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
กฎหมายสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย	7
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535	10
พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	26
พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522	33
พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520	36
การบังคับใช้กฎหมาย	41
การมีส่วนร่วมของประชาชน.....	44
ระบบมาตรฐานสากล	54
จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น.....	64
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	69

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
รูปแบบการวิจัย	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	80
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
4 ผลการศึกษา	83
นิคมอุตสาหกรรม.....	84
ผลจากการระดมความคิดเห็นในกลุ่มเจาะจง.....	85
ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	91
5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	114
สรุปผลการวิจัย.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	115
ภาคผนวก	
ก แบบสอบถาม.....	117
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษา.....	125
ค จดหมายเชิญหน่วยงานราชการ	128
บรรณานุกรม.....	149
ประวัติผู้เขียน	152

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์.....	92
2 ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป	97
3 สภาพปัญหาและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค และสังคม ที่ได้รับในปัจจุบัน.....	102
4 การแจ้งเรื่องร้องเรียนเมื่อได้รับผลกระทบ.....	105
5 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย.....	110
6 สาเหตุในการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานอุตสาหกรรม	112